

Мяловицький А.В. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1973. - 652с. 14. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./-Закарпатська область. Ред. кол. тому: Белоусов В.І /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1969. - 780с. 15. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./-Івано-Франківська область. Ред. кол. тому: Чернов О.О /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1971. - 639с. 16. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./-Чернівецька область. Ред. кол. тому: Курило В.М. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1969. - 703с. 17. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./-Вінницька область. Ред. кол. тому: Олійник А.Ф. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1972. - 773с. 18. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./-Чернігівська область. Ред. кол. тому: Дериколенко О.І. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1972. - 779с. 19. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./-Тернопільська область. Ред. кол. тому: Нечай С.П. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1973. - 640с. 20. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./-Хмельницька область. Ред. кол. тому: Мехеда М.І. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1971. - 705с. 21. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./ - Одеська область. Ред. кол. тому: Гладка П.В. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1969. - 910с. 22. Історія міст і сіл Української РСР. В 26-ти томах. Голов. ред. кол.: Тронько П.Т. /і ін./ - Кримська область. Ред. кол. тому: Солодовник Л.Д. /і ін./ - К.: Ін-т історії АН УРСР, голов. ред. Укр. радян. енциклопедії, 1974. - 801с.

УДК 911.3

Мацюк О. В.

ОСНОВНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ ПІВДЕННО-СХІДНОЇ АЗІЇ НА ПРИКЛАДІ ТАЙЛАНДУ

Виділено основні фактори розвитку туризму в регіоні Південно-Східна Азія. Дуже важливим є дослідження туристичних ресурсів, інфраструктури туризму з метою визначення шляхів розвитку і вдосконалення індустрії туризму. Маючи вигідне геополітичне розміщення, регіон Південно-Східна Азія володіє великим туристично-рекреаційним потенціалом, культурно-історичними пам'ятками світового рівня та туристичною індустрією, що розвивається.

The basic factors of development of tourism are selected in a region South-east Asia. Very important is research of tourist resources, infrastructure of tourism with the purpose of determination of ways of development and perfection of industry of tourism. Having the advantageous geopolitical placing, region South-east Asia owns large tourist potential, world's cultural and historical sights and tourist industry which develops.

Туризм – тимчасовий виїзд людини з місця постійного проживання з оздоровчою, пізнавальною або професійно-діловою метою без зайняття на новому місці оплачуваної посади [3]. Таке визначення орієнтоване найбільшою мірою на правові норми туристичної діяльності, а не на її економічний зміст.

Туризм – це суспільно-організаційна економічна діяльність, спрямована на виробництво послуг і товарів, для задоволення потреб людей, що перебувають поза місцями постійного проживання, з метою задоволення їх потреб, пов'язаних з відпочинком, задоволенням духовних запитів, віднов-

ленням здоров'я [9]. Туризм є різновидом подорожування, що має чіткі часові обмеження та певні форми організації [5].

Туристична діяльність потребує інтенсивного освоєння території та відповідного розвитку інфраструктури, сфери послуг, екологічного оздоровлення довкілля, громадської безпеки, політичної стабільності [6]. Туризм вважається одним з найперспективніших напрямків соціально-економічного розвитку [4].

Останнім часом зростає роль туризму в економіці країн Південно-Східної Азії. З кожним роком збільшується кількість туристів, що відвідують цей регіон. Тому дуже важливим є дослідження туристичних ресурсів, інфраструктури туризму з метою визначення шляхів розвитку і вдосконалення індустрії туризму. Маючи вигідне геополітичне розміщення, регіон Південно-Східна Азія володіє великим туристично-рекреаційним потенціалом, сприятливим кліматом, культурно-історичними пам'ятками світового рівня та туристичною індустрією, що швидко розвивається.

Країни-лідери Південно-Східної Азії за кількістю іноземних туристів 2007 року розташувались наступним чином: на першому місці - Малайзія (19,5 млн.чол.), на другому- Тайланд (11,7 млн. чол.), на третьому - Сінгапур (5,7 млн. чол.) та Індонезія. (5,7 млн. чол.). Країни-аутсайдери – Східний Тімор, М'янма (351000 чол.), Камбоджа (175 000 чол.) [1].

Королівство Тайланд є безперечний лідер азіатських туристичних напрямків. Туризм займає друге місце в країні серед галузей по розвитку одержуваного прибутку.

В тайському туризмі і сферах, безпосередньо зв'язаних з турбізнесом, зайнято більше 2 мільйонів чоловік. За останній час приділяється особлива увага роботі з приватним сектором: туристичними компаніями, агенствами і малими і середніми готелями.

Об'єми внутрішнього туризму в 2007 р., порівняно з 2006 р. скоротились на 4%. Також зменшилась кількість іноземних туристів на 300 тисяч: замість прогнозованих 14,8 мільйонів іноземців приїхали 14,5 мільйонів осіб.

В 2007 р. кількість іноземних туристів, що відвідали Тайланд становила 14,46 мільйонів чоловік, а в 2006 р.їх кількість становила 13, 82 мільйони осіб. Доходи від туризму в 2007 році становили 547782 мільйони доларів, а в 2006 році відповідно 482 319 .

Отже, кількість туристів, що відвідують Тайланд з кожним роком зростає: в 1998 р. – 7.76 мільйонів чоловік , а вже в 2007 р. – 14,6 мільйонів чоловік. Відповідно ізбільшуються і доходи від туризму: 242 177 мільйонів доларів у 1998 році і 547 782 мільйонів доларів в 2007 р (таб. 1) [10] .

Основними чинниками, що сприяють розвитку туризму в регіоні є природний потенціал, історико-культурна спадщина .

Природний потенціал Тайланду. Більша частина території Тайланду – низовинні рівнини, зокрема Менамська в басейні основної водної артерії країни – річки Менам –Чао- Прая . На півночі та заході знаходяться гори,

найвища їхня точка – г. Дой-Інтханон. Клімат – тропічний, мусонний; на півдні – екваторіальний. Протягом квітня-жовтня вітри дмуть з південного заходу. В цей період висока вологість. Річно випадає 1000-2000 мм дощів. У горах їх кількість зростає до 5000 мм. Сезон дощів припадає на червень-жовтень.

Таблиця 1. Загальна кількість іноземних туристів, що відвідали Тайланд в період з 1998 - 2007 рр.

Рік	Кількість туристів,(млн.чол.)	Доходи від туризму, (млн.дол.)
1998	7.76	242 177
1999	8.58	253 018
2000	9.51	285 272
2001	10.06	299 047
2002	10.80	323 484
2003	10.00	309 269
2004	11.65	384 360
2005	11.52	367 380
2006	13.82	482 319
2007	14.46	547 782

Національні парки Ао Пхангнга, Дой Інтханон, Дой Кхунтан, Ераван, Кхао Чамао, Кхао Яй, Кху Кхут, Пху Кра Дунг, морські: Ко Чанг, Тарутао та ін.; численні заповідники [2].

Важливими осередками історико-культурної спадщини є сучасна столиця Сіам. У столиці – святилище Пратоммачеді , храм Смарагдового Будди (XVIII ст.), храм світанку, храм Золотого Горба, Мармуровий храм, храм Будди зі статуєю нефритового Будди завдовжки 46 м, Ват Пра Чет зі статуєю вогнедишного Будди [8]. Також тут комплекс Великого королівського палацу Махапрасад (XVIII ст. – XIX ст.), палац Віман Мек, Національний музей, будинок-музей Дж. Томпсона з колекцією творів мистецтв, музей просто неба «Давнє місто», Художня галерея, парк короля Рами IX з ботанічним садом, зоопарк Дусіт, аквапарк Сіампарксіті, парк Сафарі-Ворлд, а також понад 400 буддійських храмів та монастирів .

В Аютаї – руїни фортець, храмів, палаців (XIV-XVIII ст.), храми Панам Чоенг, Махатхат, Пху Као Тхонг, національний музей Чао Сам Прайя.

У Лопбурі – величезний палац Рамратчанівет (XVIII ст.), храм Пхра Сі Махатхат. У Накхомпатхомі – ступа Пхра Патом Чеді, заввишки близько 130 м, одна з найвищих у світі .Паттая – всесвітньо відомий морський курорт, є можливості для занять усіма видами спорту. Пхукет - міжнародний морський курорт, чудове місце для відпочинку на численних пляжах [2] . У Чіангмаї – храми Пхра Сінг, Чіанг Ман, Чеді Луанг, Ку Тао .

До об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО в Тайланді відносять: національний парк Тхунгіай-Хуай-Кха-Кхаенг, стародавні столиці Сукхотан і Аютхая (XIII-XIV ст.), археологічні розкопки Бан Ч'янг.

Культура тайців досить різноманітна. В країні є Китайський квартал та квартал Маленька Індія, де зосереджена багато храмів.

Мала Індія – це невеликий квартал, що дуже нагадує Індію. Всі чоловіки ходять в тюрбанах, а жінки в сарі. Китайський квартал – це, перш за все, китайська їжа: чорні китайські гриби, ластівкові гнізда, а також сливи, персики, спаржу, виноград. Китайський квартал – це центр традиційної китайської медицини. Головні традиційні свята в Таїланді тісно пов'язані з сезонами року.

Сонгкхран (Новий рік), що знаменує початок астрономічної весни, припадає на 12-14 квітня, святкування відбуваються протягом трьох днів і супроводжуються обливанням один одного водою та культовими обрядами на честь Будди.

У травні настає свято королівської оранки, яким офіційно відкривається новий сільськогосподарський сезон, та буддійське свято Вісакха-пуджа, присвячене народженню, прозрінню та смерті Будди.

У вересні дотримуються свята Ок-пханса, приуроченого до закінчення сезону дощів, коли багато ченців мають тривалий час провести на самоті.

Катхін справляють після завершення жнив рису в листопаді та поєднують його з врученням ченцям подарунків, які можуть знадобитися у холодну пору року. Європейський Новий рік та європейське Різдво відзначаються як світські свята.

Привертають увагу поселення монів, яо, каренів, шанів та ін., свято слонів в Суріні; шоу трансвеститів (Алказар в Паттайї), численні релігійні, світські свята, фестивалі [8, с.321]. У Бангкоку налічується більше 400 храмів і безліч музеїв. Найдавніші зразки кераміки було знайдено на північному заході країни в поселенні Банчіанг і відносяться вони до IV тисячоліття до н.е.

Готельна база включає весь спектр: від найсучасніших складових всесвітньовідомих готельних ланцюгів і комфортабельних бунгало до екзотичних готелів з газовими лампами на плотах посеред джунглів [8, с. 322].

Таїланд має найбільш розвинене і адаптоване до міжнародних туристичних потоків курортне господарство в Південно-Східній Азії. У 20-ті роки XX ст. на узбережжі Сіамської затоки виник курорт Хуа Хін, що одночасно є літньою резиденцією королівської сім'ї. Поштовхом для бурхливого розвитку приморських курортів стало базування американської армії під час в'єтнамської війни.

На перешийку Кра, на відстані 508 км від Бангкока знаходиться бальнеологічний курорт Ранонг. Багато термальних джерел є на півночі в національних парках Кенг-Кратьян, Аоп-Кхан, Че-Савн. Відомим гірсько-кліматичним курортом країни є Меса [8, с. 322].

Чан – справжній рай для пляжного відпочинку, курорт, що привертає своїми тропічними лісами, чистим піском, гірськими ріками і водоспадами. Чан – другий за величиною острів Таїланду. Пхукет - найбільший острів Таїланду- називають перлиною узбережжя Андаманського моря. Пхукет

славиться своєю глибоководною спортивною рибалкою і прекрасними умовами для дайвінгу [2].

Чіангмай – одне з головних міст північної частини країни. В Середні віки Чіангмай був столицею одного з наймогутніших держав – королівства Ланна. Місто славиться своїми древніми монастирями і храмами . Туристичні центри Тайланду – місто Чіанграй, Чантхабурі . Острів Самуй являється найбільшим серед великого скупчення островів в цьому місці океану.

Крабі – новий курорт, розміщений на узбережжі Андаманського моря, на Малаккському півострові . Відомі курорти Тайланду – Пхангна, Сонгкла. Сінгбурі, Лонгбурі, Удонтхані, Нонгхан, Пхай, Наратхіват – туристичні центри Тайланду [8].

Основні чинники, що сприяють розвитку туризму в країнах Південно-Східної Азії – це природний потенціал країн, історико-культурна спадщина, традиції країн, об'єкти ЮНЕСКО.

Головні фактори, що лімітують розвиток туризму в регіоні:

1. Фактори природного середовища: тектонічні: сейсмічна активність; вулканічна діяльність; інтегративні: цунамі, зсуви
2. Соціальні: недостатньо розвинена транспортна інфраструктура та готельний бізнес; етнічні та релігійні конфлікти; економічна відсталість; тероризм; звичаї країни.

Країни регіону Південно-Східна Азія - Східний Тимор, М'янма, Камбоджа, Лаос, Бруней, В'єтнам, Філіппіни , володіючи великим туристичним потенціалом, в даний час мають недостатньо розвинену туристичну інфраструктуру, що не дозволяє істотно збільшити розвиток іноземного туризму і залучити туристів з інших країн.

Висока ефективність міжнародного туристичного бізнесу забезпечується за допомогою створення значної кількості нових робочих місць для економічно активного населення; формування в нових районах мережі об'єктів туристичної інфраструктури, що забезпечує потреби туристів у різноманітних платних і безоплатних послугах; зміцнення політичних і економічних зв'язків держав [7].

1. Безуглий В.В Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навчальний посібник. – К: ВЦ Академія, 2007. – 704 с. 2. Доминик О., Страгов М. Country-Guides, City-Guides.- М.: «Игнострах» , - 1996.- 149 с. 3. Закон України «Про туризм», 2004 р. 4. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – К.: «Альтерпрес», 2002. – 436 с.:іл., картосхеми. 5. Любіцева О.О Туризмознавство:вступ до фаху: підручник/ О.О. Любіцева, В.К. Баба-рицька. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 335 с. 6. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Теоретичні основи туризмології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ніка-Центр, 2005. – 316 ст. 7. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навч. посіб. – К.:Знання, 2009. – 444 с. – (Вища освіта ХХІ століття). 8. Стафійчук В.І., Малиновська О.Ю. Туристичне країнознавство: туристичні ресурси світу. Європа, Азія, Австралія та Океанія. Навчальний посібник. – К.:Альтерпрес, 2009. -427 с.: 8 с. кол. іл. 9. Топчієв О.Г Суспільно-географічне дослідження: методологія, методи, методики: Навчальний посібник. – Одеса: Астропринт, 2005.-632 с. 10. http://www2.tat.or.th/stat/web/static_index.php